

Igazolóbizottsági eljárás és B-listázás az Országos Széchényi Könyvtárban 1945-46-ban

2. rész*

POGÁNY György

Bartonek Emma és Kampisné Dedinszky Izabella igazolási ügye

Fitz József méltatlan igazolóbizottsági határozata mellett a grémium több személy esetében is elmarasztaló ítéletet hozott. Súlyosan méltánytalan ítélet született *Bartonek Emma*¹⁰² ügyében is. Igazolóbizottsági tárgyalására 1945. május 7-én került sor. Ügyét *Mátrai László* ismertette, és a testület elrendelte tanúk meghallgatását. Az elsőnek meghallgatott *Györke József* előadta, hogy Bartonek Emmát németbarátnak ismerte. Maga mondta, hogy a háború befejezését csak egy módon, német győzelemmel tudja elképzelni. Ezt tanúsította *Soltészné Juhász Erzsébet* is. *Posonyi Erzsébet* kifejtette, hogy Bartonek Emmával a korábbi baráti viszonyt politikai ellentétek miatt két éve megszakította, részben nem is beszéltek egymással; jobboldali német beállítottságúnak ismerte meg, aki *Hóman Bálint* nagy tisztelője volt.¹⁰³ Nagyon csodálkozott azon, hogy történész

létére politikai felfogásában nem állott tárgyilagos alapokon. Jobboldali magatartása közismert volt, de nem ártott senkinek. *Tolnai Gábor* elmondta, hogy 1942 áprilisáig közvetlen kapcsolatban volt vele és ezalatt az idő alatt németbarátnak ismerte meg. Ez a németbarát magatartás a múzeumban közismert volt. Politikai vonatkozásban az ellentétes véleménnyel mindig vitába szállt, és igyekezett saját álláspontját érvényre juttatni.¹⁰⁴ A Bizottság még aznap meghozta határozatát, az 1080/1945. M.E. rend. 20. § 3. pontja alapján nyugdíjazását rendelte el. Az indoklás szerint a bizottság a kihallgatott tanúk és Bartonek Emma főkönyvtáros előadásából is megállapította, hogy nevezett politikai felfogását tekintve jobboldali és németbarát volt, és ezzel a magatartásával – ha közvetve is – közhangulatot alakított ki a tengelyhatalmak érdekében. Az igazolóbizottság a „kihallgatott tanúk előadásának gondos megvizsgálása után megállapította, hogy dr. Bartonek Emma nem alkalmas a demokratikus Magyarországon közszolgálat teljesítésére.”¹⁰⁵

* A tanulmány A magyarországi könyvtárügy története a Rákosi-korszakban 1945-1956 c. kutatási program keretében készült. A szöveg a 2015. március 23-án az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézete és a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Társadalomtudományi Szekciója közös rendezvényén elhangzott előadás szerkesztett változata.

A Magyar Nemzeti Múzeum (MNM) Tanácsa 1945. május 31-i határozata a Fitz elleni döntéssel azonos levélben tudatta Bartoniek Emma nyugdíjazását az OSZK vezetőségével. Az MNM Igazolóbizottsága határozatát közölve „*Dr. Bartoniek Emma főkönyvtárnokot az 1080/1945. M. E. rendelet 20. §-nak 3. bekezdése értelmében május hó 7.-én 40/1945. I. B. sz. alatt kelt határozatával nyugdíjazta, és a Tanács jogkörét gyakorló főigazgatói értekezlet f. évi május 16-án tartott ülésén dr. Bartoniek Emma főkönyvtárnokot pedig a tényleges szolgálat alól azonnali hatállyal felfüggesztette.*”¹⁰⁶ Bartoniek Emma – bár jogi lehetősége lett volna – nem élt a fellebbezés lehetőségével, viszont azt kérte 1945. július 20-án, hogy a 2500/1945. M. E. számú rendelet alapján öt évet számítsanak be szolgálati éveikhez. A kérvény nem található meg az OSZK Irattárában, csak az előadói ív maradt meg, rajta az a megjegyzés, hogy a Magyar Nemzeti Múzeumnak felterjesztették azzal, hogy a Tanács a VKM-hez való továbbítást pártoló formában küldje el.¹⁰⁷

*Kampisné Dedinszky Izabella*¹⁰⁸ igazolási eljárása meglehetősen bizarr volt. Ügyének tárgyalása távollétében kezdődött 1945. július 9-én, mert a bizottság úgy tudta, hogy internálták. A hír feltehetően téves volt, mert július 30-án már megjelent a testület előtt. Az a vád merült fel ellene, hogy a nyilaskeresztes párt tagja volt. Kampisné elismerte a vádat, de azzal védekezett, hogy férje, *Kampis János*¹⁰⁹ festőművész akarata ellenére 1940 őszén léptette be a pártba. Ez ellen ő éveken keresztül tiltakozott, ami oda vezetett, hogy politikai nézeteik különbözősége miatt 1944 tavaszán különvált férjétől. Mint előadta, azért nem lépett ki, mert csak papíron volt tag, nem vett részt semmilyen formában sem a pártéletben. Az elnök ismertette a politikai rendőrség levelét, melyben tudatták, hogy nevezett rendőri felügyelet alatt áll.¹¹⁰ A bizottság tanúk meghallgatását tartotta szükségesnek. 1945. augusztus 2-án *dr. Gusztáv Béláné* tanú arról tett vallomást, hogy Kampisné zsidó származású férjével együtt a lakásában bújtatta 1944-ben.¹¹¹ Ezt megerősítette *Dukon Hugó* ügyvéd, akinek tudomása volt arról, hogy a lakásában öt zsidó származású személy volt elrejtve.¹¹² Augusztus 23-án férje unokaöccsét, *Kampis Anta*¹¹³ művészettörténészt hallgatták ki, aki megerősítette, hogy Kampisné a nyilaskeresztes párt tagja volt. Előadta, hogy 1944-ben egy alkalommal az utcán találkoztak, amikor Kampisné felelősségre vonta civil öltözete miatt. Megkérdezte, miért nem katoná, s megfenyegette, gondoskodni fog arról, hogy a frontra kerüljön és harcoljon a hazáért.¹¹⁴ Az iga-

zolóbizottság 1945. augusztus 30-án 514/1945. I. b. sz. határozatában nyugdíjazta, amely ellen Kampisné Dedinszky Izabella fellebbezett. A Népbíróság a fellebbezést 1947. december 1-jei határozatában a 4080/1945. M. E. rend. 11. § alapján megváltoztatta, és az eljárás alá vontat az 1080/1945. M. E. rend. 20. § 2. d pontja értelmében – a 10.000/1947. Korm. Rend. 12. § alapján – megfeddte. A bíróság határozata kimondta, hogy az igazolóbizottság helyesen állapította meg, miszerint Kampisné Dedinszky Izabella éveken keresztül tagja volt a nyilaskeresztes pártnak. Az elsőfokú ténymegállapítás megáll ugyan, de a Népbíróság elfogadta az eljárás alá vont személy védekezését, miszerint a pártba akarata ellenére a férje léptette be. Ez ellen tiltakozott, többször szökváltás alakult ki közöttük politikai nézeteik különbözősége miatt, ami végül különválásukhoz vezetett. A különválás végső oka politikai felfogásuk különbözősége volt. A Népbíróság előtt bebizonyosodott, hogy a kritikus időkben a testi épségét veszélyeztetve üldözöttek rejtegetett saját lakásában, s ezzel a ténnyel, valamint kijelentéseivel tanújelét adta antifasiszta beállítottságának. Ilyen körülmények között a Népbíróság csak azt írhatja terhére, hogy képzett és intelligens nő léte-re nem tett lépéseket, hogy az akarata ellenére keletkezett párttagsága bizonyíthatóan megszűnjön. Ennél fogva kisebb fokú hiba terheli, amiért a rendelkezések értelmében feddével kellett illetni.¹¹⁵

Egyéb igazolási ügyek és B-listázások

*Hunyady József*¹¹⁶ igazolási ügye némileg eltért a múzeumi alkalmazottak igazolásától. 1935-ben lépett az OSZK állományába, onnan azonban 1942-ben a Magyar Tudományos Akadémia főtitkári hivatalába helyezték. Ügyének tárgyalására 1945. május 24-én került sor. A bizottság Hunyady elé tárta a bizonyítékokat: egyetemi hallgató korában a debreceni *Turul* kötelékébe tartozó *Festetics Bajtársi Egyesület*, illetve 1938-ban rövid ideig a *Nemzetiszocialista Magyar Párt Hungarista Mozgalom* tagja volt, ahonnan 1938. május 20-án kilépett. Az elnök felhívta a figyelmet az érintett által benyújtott Nyilatkozatban megfigyelhető ellentmondásra, nevezetesen arra, hogy ezek a tények kimaradtak a dokumentumból. A bizottság megállapította, hogy lényeges körülményeket elhallgatott, és ezért az 1080/1945. M. E. rendelet 20. § 4. pontja 3. bekezdése alapján állásából azonnal el kell bocsátani. Védekezését, miszerint az 1939. szeptember 1-je utáni politikai megnyilvánulásokról kellett beszámolni, elutasították. A határozat ellen Hunyady fellebbezést

nyújtott be,¹¹⁷ ami a jelek szerint eredményes volt: az MTA alkalmazottairól készült 1946-os kimutatás szerint igazoltként tartották nyilván azzal a kitételrel, hogy „egy évig előléptetésből kizárva.”¹¹⁸ Állását azonban nem sokkal később B-listázás miatt elvesztette, fellebbezése után a végső határozatot ügyében 1948-ban mondták ki.¹¹⁹

Az Országos Széchényi Könyvtár munkatársai közül *dr. Bencsik Gáborné Tariczky Erzsébet* I. osztályú könyvtári segédtszetet az igazolóbizottság 1945. július 2-án állásától megfosztotta, mert bebizonyosodott, hogy szélsőjobboldali magatartást tanúsított és 1944-ben a származásuk miatt a könyvtárból eltávolítottak sorsát rosszindulatúan, kárörvendően helyeselte.¹²⁰ Elmarasztalta a grémium *dr. Medrey Zoltán*¹²¹ könyvtári segédőrt; a közszolgálatban való meghagyása mellett vezető állásra alkalmatlannak mondta ki, mert a tengelyhatalmak célkitűzéseit helyeslő németbarát kijelentéseket tett, propagandát azonban nem fejtett ki.¹²² Szintén elmarasztalta és feddésre ítélte a testület *Bereczky Lajosné dr. Szollás Ellát* és *Istvánffy Károlyt*. Bereczkynével kapcsolatban a bizottság *Gáspár Margit* tanú¹²³ meghallgatása és az érintett saját beismerése alapján megállapította, hogy a tengelyhatalmak célkitűzéseit hosszú ideig helyeselte, Sztálingrádig hitt a német győzelemben, utána azonban nem. Nyilaskeresztes párttal kapcsolatot nem tartott és háborús propagandát sem fejtett ki.¹²⁴ Istvánffy Károly ellen szintén az merült fel, hogy németbarát volt.¹²⁵

Több munkatárs igazolása viszonylag nehezen történt, ellenük ugyanis kifogás merült fel. Közéjük tartozott *Mokcsay Júlia*,¹²⁶ aki akkoriban az OKBK munkatársa volt. Az alapvető panasz az volt ellene, hogy németbarát és a háború alatt ösztöndíjasként Németországban kutatott. Az eljárás 1945. augusztus 9-én kezdődött, a bizottság tanúk meghallgatását tartotta szükségesnek.¹²⁷ Augusztus 16-án folytatódott tárgyalása, amelyen *Trócsányi Zoltán*¹²⁸ apolitikusnak jellemezte. *Sántay Mária*¹²⁹ vallomása szerint a politikai eseményekről pozitív volt a véleménye. Ekkor hallgatták meg *Mokcsay Júliát*, aki előadta, hogy csak a tudomány érdekelte, németországi tanulmányútja alatt kizárólag az őt foglalkoztató sajtótudományi szakkérdéseket tanulmányozta.¹³⁰ A következő tárgyalási alkalom során augusztus 23-án *Vargha László*¹³¹ előadta, hogy *Mokcsay Júlia* politikailag közömbös gondolkodású volt, azonban a zsidótörvényeket elutasította. Ösztöndíjasként tartózkodott Németországban, kutatásokat folytatott. *Herepey Árpád*¹³² kifejtette, hogy még Kolozsvár-

ról ismeri. Apolitikus személyként jellemezte, akit csak a tudomány érdekelt. *I. Tóth Zoltán*¹³³ hasonló szellemű nyilatkozatot tett és megerősítette, hogy Németországban sajtótudományi kutatásokat végzett.¹³⁴ A bizottság augusztus 31-ei ülésén igazolta *Mokcsay Júliát*.¹³⁵ *Goriupp Alisz* ellen is bejelentés érkezett. Az 1945. augusztus 28-ai tárgyaláson *Kozocsa Sándor* előadta, hogy *dr. Dezsényi Béláné Szemző Piroskától*¹³⁶ hallotta, hogy nevezett egy alkalommal kijelentette: büszke arra, hogy német vér folyik ereiben. Arról, hogy Volksbund-tag lett volna, nem volt tudomása. Mint elmondta, előtte németbarát kijelentéseket nem tett, de jobboldali beállítottságúnak ismerte őt. A Hóman-féle irány mellett volt. *Dr. Droszt Olga* tanú kijelentette, hogy tudomása volt róla, miszerint *Goriupp Alisz* – amikor az Anschluss után Ausztriába utazott, ahol rokonai éltek – a legnagyobb felháborodással beszélt a nácikról. Ő ugyanis mélyen vallásos lévén nagyon elítélt mindent, amit a nácik Ausztriában tettek. Úgy tudta, hogy ő sokakon, pl. *Waldapfel Eszteren* is segített. Németbarát kijelentését soha nem hallotta és csak a legutóbbi időben hallott olyan kijelentéseiről, hogy úgy nyilatkozott volna, miszerint német származására büszke. Véleménye szerint ő nem a németiségnek volt ellensége, hanem a nácizmust ítélte el, annak módszereit, az egész rendszert. Tudomása volt arról, hogy 1944. október 15. után a Szálasi-esküet nem akarta letenni, és csak baráti felszólításra tette le. Az eskü letétele után pedig zokogva mondta, most történt először, hogy hamisan esküdtem. *Györke József* kijelentette: 1936 óta dolgozott mellette, előbb beosztottként, később helyettesként. Tudta róla, hogy korábban a német néppel, főképp a német szellem alkotásaival (zenével, tudománnyal) rokonszenvezett, a nácikat azonban a legélesebben elítélte. Határozatlan tapasztalta, hogy az előbb említett német kultúra iránti szimpátiája 1944. március 19-e után megszűnt, *Goriupp Alisz* a németiséggel szemben egészen elutasító, sőt majdnem megvető álláspontra helyezkedett. Az igazolóbizottság a tanúk meghallgatása után *Goriupp Alisz* politikai felfogását tisztázottnak tekintette és igazoltnak nyilvánította.¹³⁷

Az igazolóbizottság működéséről, az általa az OSZK munkatársait érintő határozatokról ad tájékoztatást az Országos Széchényi Könyvtár 1945. évi jelentése.¹³⁸ A személyi változásokkal foglalkozó részben olvasható, hogy az igazolóbizottság *dr. Bartoniek Emmát*, *Kampis Jánosné dr. Dedinszky Izabellát* nyugdíjazta, a határozat ellen *Dedinszky Izabella* fellebbezett. *Dr. Medrey Zoltán* könyvtári segédtszetet vezető állásra

alkalmatlannak, B. Szollás Ella múzeumi segéd-tisztet és Istvánffy Károly beosztott állami elemi iskolai igazgatót feddésre ítélte. Istvánffy Károly, *Katona Lajos, Rédey Tivadar* nyugdíjazását kérte. A fasiszta uralom alatt eltávolított Tolnai Gábor, Szemző Pirokka, K. Waldapfel Eszter, Eppler Erzsébet újra munkába álltak. Az igazolóbizottság dr. Bencsik Gáborné Tariczky Erzsébetet állásvesztésre ítélte. (Érdekes, Fitz József ügyéről csupán közvetetten értesülhet az olvasó, a jelentés ugyanis csak azt közli, hogy az év során Fitz József főigazgatót tisztében Györke József váltotta.)

Szó volt arról, hogy az MNM igazolását végző grémium elé került néhány más intézmény munkatársának ügye is. *Sikabonyi Antal*¹³⁹ 1930-ig az OSZK-ban dolgozott, attól az évtől viszont a Külügyminisztérium könyvtárának lett a vezetője. Igazolása 1945. július 30-án kezdődött és a bizottság tanúkihallgatást rendelt el annak tisztázására, hogy milyen körülmények között kapta meg a Német Sasrend kitüntetését.¹⁴⁰ A meghallgatott tanúk, *dr. Jambrekovich László*¹⁴¹ és *Podhorszky Sarolta*¹⁴² igazolták, hogy az érintett nem volt szélsőjobboldali gondolkodású, és amikor értesült a kitüntetéséről, kijelentette, az csak tévedés lehet. Sikabonyi Antalt a bizottság 1945. augusztus 6-án igazoltnak nyilvánította.¹⁴³

Az Országos Könyvforgalmi és Bibliográfiai Központ munkatársát, *Rád Árpádné dr. Szabó Irént* az 1080/1945. 20. § 2. bek. c. pontja alapján a testület a közszolgálatban való meghagyása mellett három évre kizárta az előléptetésből, mert németbarátsága miatt nem alkalmas arra, hogy három éven belül előléptetésben részesüljön.¹⁴⁴ Az OKBK ideiglenes vezetőjét, *Vargha Lászlót* először elmarasztalta a bizottság, a közszolgálatban való meghagyás mellett egy évre kizárta az előléptetésből, mert egy szélsőjobboldali lapban, az *Egyedül Vagyunkban* publikált.¹⁴⁵ Ügye újra az igazolóbizottság elé került, mert új tények jutottak a grémium tudomására. 1945. szeptember 13-án igazoltnak nyilvánították, mert csak két alkalommal írt az említett lapba, illetve politikai üldözötteket segített.¹⁴⁶

Az Országos Széchényi Könyvtárban zajló B-listázásról kevesebb forrás maradt fenn. A 10. sz. az MNM mellé rendelt „létszámcsökkentő bizottság”-miniszter által kinevezett intézményi tagja Györke József volt, akit *Tasnádi-Kubacska András* lemondása után kértek fel a tisztségre 1946. június 24-én. Elvárásaként szerepelt a dokumentumban, hogy „a bizottság elé utalt alkalmazottak közül eltávolítottassanak azok, akik akár a haladó szellemű demokra-

tikus magatartás, akár a rátermettség vagy szorgalom tekintetében nem mutatkoznak alkalmasnak hivatásuk ellátására, a köz szolgálatában viszont azok maradhassanak meg, akik mind a haladó szellemű demokratikus magatartás, mind a rátermettség és szorgalom tekintetében a legértékesebbnek bizonyulnak.”¹⁴⁷

A létszámcsökkentésről kiadott 5000/1946. M. E. rendelet alapján alakult bizottság a könyvtár munkatársai közül 110.963-1946. VI. a számú határozata szerint hivatali állásából felmentette Fitz József főigazgatót, valamint *Prahács Margitot*,¹⁴⁸ Bereczkyné Szollás Ellát, Kampisné Dedinszky Izabellát, *Hancsókné Sántay Máriát* és *Vassné Bertóthy Ilonát*.¹⁴⁹ *Herke Rózsa*¹⁵⁰ könyvtári tisztviselőt és *Radócz Mihály* könyvtári altisztet a 110.964-1946. VI. a számú határozat alapján mentette fel a bizottság.¹⁵¹ Prahács Margit a Zeneakadémia könyvtárában teljesített szolgálatot, státusa szerint viszont úgy tűnik, hogy a Nemzeti Múzeum létszámába tartozott. Fitz Józsefet a VKM 127.597/1946. VI. a számú rendeletében nyugállományba helyezte.¹⁵² A határozat ellen többen fellebbeztek, és visszahelyezésüket kérték. Bereczky Lajosné Szollás Ella fellebbezésében arra hivatkozott, hogy panasz nem volt ellene, és csatolt egy orvosi bizonyítványt is, miszerint szívbetegségét, amely miatt munkaképessége ötven százalékát elvesztette, könyvtári munkája miatt szerezte. Előadta továbbá, hogy korábban Goriupp Alisz helyettes főigazgatóként már kérte a határozat visszavonását megromlott egészségi állapota miatt. A rendelkezésre álló iratokból nem állapítható meg, hogy sikeres volt-e a fellebbezés.¹⁵³ Prahács Margit viszont eredményes volt: a határozatot 1947. november 28-án a Miniszterelnökség visszavonta, és szolgálatát 1947. december 1-jén ismét megkezdte.¹⁵⁴

A magyar könyvtárakat 1945-1946-ban nemcsak politikai jellegű személyi tisztogatások érték, kormányrendeletek intézkedtek az állomány fasisztának, szélsőjobboldalinak, szovjetellenesnek, antiszemitának tekintett része kivonásáról, megsemmisítéséről, zúzdába küldéséről. Ahogyan az igazolóbizottságok is elvileg helyeselték a célok jegyében jöttek létre, a könyvkivonásnak is meg lett volna az értelme. Azonban mindkét intézkedés nagyon hamar azt a célt szolgálta, hogy az intézmények működésében a diszkontinuitás legyen meghatározó. Ez az elv a könyvtárak egyik legfontosabb céljával is ellentétes, hiszen alapvető hivatásuk a kultúra és az értékek folyamatos fenntartása, a szerves fejlődés, a tra-

díciók átörökítése. Mindkét intézkedés a csakhamar bekövetkező politikai diktatúrához és a könyvtárugy szovjetizálásához vezető út egyik állomása volt.

Jegyzetek

102. Bartoniek Emma (1894–1957) történész, könyvtáros. 1917-ben szerzett bölcsészdoktori oklevelet, 1916-tól az OSZK munkatársa, 1934–1943 között a Kézirattár vezetője. 1945-ben nyugdíjazták. 1945 után visszavonultan dolgozott élete főművének szánt munkáján, a magyar történetírás történetét feldolgozó monográfián.
103. Bartoniek Emma Hóman Bálint tanítványa volt az egyetemen. Hozzáírt és fennmaradt leveleiben a feltétlen tisztelet és alázat érződik. Hóman nagyra becsülte tanítványa képességeit, ezt bizonyítja az a tény, hogy a Hóman – Szekfű-féle *Magyar történet* egy részét, az 1440–1557 közötti korszakkal foglalkozó fejezetet ő írta. SZENDE László: Hóman Bálint és a Magyar történet genezise. In: Történeti áttértekelés : Hóman Bálint, a történész és a politikus. Szerk. Ujváry Gábor. Bp., Ráció, 2011.. 63–64. p.
104. FL.XVII-1513. 36/1945. május 7-ei jegyzőkönyv
105. FL.XVII-1513. 40/1945. május 7-ei határozat
106. OSZK Irattár, 75/1945.
107. OSZK Irattár, 110/1945.
108. Kampisné Dedinszky Izabella, K. Dedinszky (1904–1994?) orgonaművész, könyvtáros. A Zeneakadémia orgonaszakán végzett 1929-ben, majd koncertművész lett, fellépett az USA-ban is. 1936-tól az OSZK Zeneműtárának lett munkatársa, 1942-ben bölcsészdoktori címet szerzett. 1937-ben ment férjhez Kampis János festőművészhez. 1947 utáni életéről nincs adat, feltehetően külföldre távozott.
109. Kampis János (1886–1968 körül) jogász, az 1920-as évek eleje óta festőművész. 1945 után Nyugat-Németországban élt.
110. FL.XVII-1513. 401/1945. július 30-ai jegyzőkönyv
111. A házaspár fia, Gusztáv János Béla (1916–1944) római katolikus pap volt, feltehetően Auschwitzban hunyt el.
112. FL.XVIII-1513. 419/1945. augusztus 2-ai jegyzőkönyv
113. Kampis Antal (1903–1982) művészettörténész, 1928-tól tanársegéd az egyetemen. 1945-től a Szépművészeti Múzeum munkatársa, 1950-ben koholt vádak miatt bebörtönzik. Szabadulása után alkalmi munkákból élt, 1961-től a Magyar Nemzeti Múzeum munkatársa 1968-ig, nyugdíjazásáig.
114. FL.XVIII-1513. 472/1945. augusztus 23-ai jegyzőkönyv
115. OSZK Irattár, 156/1948.
116. Hunyady József (1907–1983) mezőgazdasági oklevelet, majd bölcsészdoktorátust és könyvkötő szakképzettséget is szerzett. 1935-től az OSZK munkatársa volt, könyvkötés-történettel foglalkozott. Az MTA Könyvtárába, majd az MTA Főtitkári Hivatalába került. 1947-ben elvesztette állását, 1951-ben kitelepítették Budapestről. Az 1960-as évektől Kazincbarcikán lakott, onnan járt be Miskolcra, ahol gimnáziumi könyvtáros volt. Művészi könyvkötéssel is foglalkozott.
117. FL.XVIII-1513. 110/1945. május 24-ei jegyzőkönyv
118. Kimutatás a Magyar Tudományos Akadémia alkalmazottairól 1946. március 1. MNL OL XIX-I-1-H. 129. doboz 113-2. köteg
119. OSZK Irattár, 173/1948.
120. FL.XVII-1513. 270/1945. július 2-ai határozat
121. Medrey Zoltán (1913–1971) doktorátusának megszerzése után az OSZK munkatársa lett, ahol haláláig tartozott.
122. FL.XVIII-1513. 339/1945. július 16-ai határozat
123. Gáspár Margit (1893–1980) könyvtáros, bibliográfus. Kémia-természettan szakos tanári, 1925-ben bölcsészdoktori végzettséget szerzett. 1923-tól 1950-ig, nyugdíjazásáig az OSZK, 1951-től a Magyar Állami Földtani Intézet munkatársa. A magyar kémiai bibliográfia megteremtője.
124. FL.XVIII-1513. 311/1945. július 11-ei határozat
125. OSZK Irattár, 328/1946.
126. Mokcsay Júlia (1902–?) könyvtáros, bibliográfus. A szegedi egyetemen szerzett bölcsészdoktorátust, 1935-től az OSZK munkatársa volt. Az 1950-es években Kunszentmiklóson élt.
127. FL.XVIII. 1513. 441/1945. augusztus 9-ei jegyzőkönyv
128. Trócsányi Zoltán (1886–1971) irodalom- és művelődéstörténész. 1908-ban bölcsészdoktori oklevelet szerzett. 1908–1921 az MTA Könyvtárának, illetve Főtitkári Hivatalának munkatársa, 1921-től újságíró, 1934-től az OSZK munkatársa, 1943-tól egyetemi tanár, 1950-ben nyugdíjazták.
129. Sántay Mária (1891–1948) bölcsészdoktorátust szerzett. Rácz Ágnes-től kapott adat szerint – amelyet ezúton is köszönök – 1916-tól az Egyetemi Könyvtár, 1941-től az OSZK munkatársa volt. 1948. szeptember 10-én Goriupp Alisz főigazgató-helyettes „Dr. Sántay Mária, a Könyvtár volt tisztviselőjének temetési költségeire” kért pénzt az MNM Tanácsától. OSZK Irattár 401/1948.
130. FL.XVIII. 1513. 465/1945. augusztus 16-ai jegyzőkönyv
131. Vargha László (1904–1984) építésztörténész, etnográfus. A Budapesti Műszaki Egyetemen, majd Tudományegyetemen tanult, 1940-ben bölcsészdoktorátust szerzett. 1940-től a Közgyművelődés Országos Főfelügyelőisége munkatársa, 1945-től főfelügyelő-helyettes. 1950–1952-ben múzeumigazgató, 1954-ben a Budapesti Műszaki Egyetem Építésztörténeti Tanszékének docense.

132. Herepey Árpád (1889–1968) könyvtáros. 1942-1944-ben a Kolozsvári Egyetemi, 1947–1950 között a Budapesti Műszaki Egyetemi Könyvtár igazgatója.
133. I. Tóth Zoltán (1911–1956) történész.
134. FL.XVIII. 1513. 472/1945. augusztus 23-ai jegyzőkönyv
135. FL.XVIII. 1513. 509/1945. augusztus 31-ei határozat
136. Szemző Piroska (Dezsényi Béláné Szemző Piroska) (1907–1982) könyvtáros, sajtó- és irodalomtörténész. 1932-ben bölcsészdoktori oklevelet szerzett, 1935-től az OSZK munkatársa. Dezsényi Bélával, az OSZK vezető munkatársával kötött házassága következtében összeférhetetlenség miatt 1945–1954 között különböző könyvtárak munkatársa volt, 1954-ben térhetett vissza az OSZK-ba, ahol nyugdíjazásig, 1962-ig dolgozott.
137. FL.XVIII. 1513. 124/1945. május 28-ai határozat 139. OSZK Irattár, 328/1946.
138. OSZK Irattár, 328/1946.
139. Sikabonyi Antal (1886–1948) irodalomtörténész, könyvtáros. 1909-ben bölcsészdoktorátust szerzett. 1911-től az OSZK munkatársa volt, 1930-tól a Külügyminisztérium könyvtárát vezette.
140. FL.XVIII-1513. 401/1945. július 30-ai jegyzőkönyv
141. Jambrekovich László (1874–1947) jogász, a Külügyminisztériumban osztályfőnök.
142. Podhorszky Sarolta (?-?) a Külügyminisztérium könyvtárosa, Sikabonyi Antal munkatársa.
143. FL.XVIII-1513. 432/1945. augusztus 6-ai jegyzőkönyv
144. FL.XVIII-1513. 497/1945. augusztus 23-ai határozat
145. FL.XVIII-1513. 41/1945. május 7-ei határozat
146. FL.XVIII-1513. 543/1945. szeptember 13-ai határozat
147. MNL Ol. XIX-I-1-H. 126. doboz 110-3. köteg, 83.413. sz. irat
148. Prahács Margit (1893–1974) zenetörténész, könyvtáros. A Zeneakadémián zongoratanári, majd 1924-ben bölcsészdoktori oklevelet szerzett. 1928-tól a Zeneakadémia könyvtárának volt vezetője 1961-ig, nyugdíjazásáig.
149. Rácz Ágnestől kapott adat szerint – amelyet ezúton is köszönök – Vass Gyuláné dr. Berthóty [Bertóthy?] Ilona Klagenfurtban született 1886-ban. Bölcsészdoktorátust szerzett, 1914-ben a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségénél titkár, majd rövid ideig MNM Éremtár és Szépművészeti Múzeum munkatársa. 1919-ben múzeumi segédőr lett, és a Képzőművészeti Főiskola könyvtárába került, 1924-ben létszámleépítés miatt elbocsátották. 1942-ben került vissza eredeti státusába, az Országos Széchényi Könyvtárba. 1946-ban B-listára került, fellebbezése után azonban visszakerült az OSZK-ba. 1949. december 31-én a VKM nyugdíjba helyezte. OSZK Irattár, 652/1949.
150. Herke Rózsa (1914–?) könyvtáros, ifjúsági író. 1941-ben bölcsészdoktorátust szerzett. 1942-től az OSZK munkatársa 1946-ig. Az 1960-as évektől meséket, ifjúsági könyveket publikált.
151. OSZK Irattár, 356/1946.
152. OSZK Irattár, 394/1946.
153. OSZK Irattár, 186/1948. Rácz Ágnestől kapott adat szerint – amelyet ezúton is köszönök – 1946-ig volt az OSZK állományában. 1950-ben feltehetően az OKK-ban próbált elhelyezkedni, ugyanis 1950. március 23-án Zalai Zoltán, az OKK mb. vezetője Varjas Béla főigazgatót arra kérte, hogy „Bereczky Lajosné dr. Szollás Elláról – aki 1936-tól 1946-ig a Széchényi Könyvtárban teljesített szolgálatot – szakmai és politikai szempontból véleményt adni szíveskedjék.” OSZK Irattár, 538/1950
154. OSZK Irattár, 1/1948.

Beérkezett: 2015. március 26.

A nyílt hozzáférés-publikálás támogatása a Szegedi Tudományegyetemen

A Szegedi Tudományegyetem (SZTE) vezetése hetven millió forintot különített el az Open Access-publikálás támogatására. Az ezzel kapcsolatos tennivalók intézését és az információk megosztását az SZTE Klebelsberg Könyvtár végzi.

A Könyvtár a szerzők támogatása érdekében létrehozta a „SZTE Szerzői Eszköztár” című honlapot (<http://szerzoknek.ek.szte.hu>), ahol különféle fontos témákban (MTMT, tudománymetria, Open Access és repozitóriumok) kínálnak hetente frissülő tudnivalókat, érdekességeket. A tájékozódás mellett kérdezni is lehet vagy böngészni a korábban feltett kérdésekre adott válaszok között.

A honlap Facebook elérhetősége:
(<https://www.facebook.com/groups/1624365324491839>).

(Katalist, 2015. október 7. Keveházi Katalin tájékoztatása alapján)